

Kongres klinické mikrobiologie, infekčních nemocí a epidemiologie – KMINE 2017

Špačková M., Okonji Z.

Centrum epidemiologie a mikrobiologie, Státní zdravotní ústav, Praha

Ve dnech 25.–27. října 2017 se v Praze v Konferenčním Centru City uskutečnil 6. Kongres klinické mikrobiologie, infekčních nemocí a epidemiologie KMINE 2017. Tento kongres se pořádá ve dvouletých intervalech od roku 2008, je mezioborový a odbornými garanty jsou tři společnosti ČLS JEP: Společnost pro lékařskou mikrobiologii (SLM), Společnost infekčního lékařství (SIL) a Společnost pro epidemiologii a mikrobiologii (SEM). KMINE 2017 organizovala SEM v úzké spolupráci se SIL a SLM.

KMINE 2017 probíhalo pod záštitou: ČLS JEP, MZ, WHO v ČR a SZÚ. Při slavnostním zahájení předseda ČLS JEP prof. Štěpán Svačina předal dvě významná ocenění ČLS JEP „Zlaté pamětní medaile“ členům SEM – dr. Petru Petrášovi a prof. Miroslavu Votavovi. Dále byla předána Cena prof. K. Rašky, udělovaná výborem SEM, za nejlepší publikaci v roce 2016: kolektivu Havlíčková M. et al. „Mumps in the Czech Republic in 2013: Clinical Characteristics, Mumps Virus Genotyping, and Epidemiological Links“ [*Cent Eur J Public Health*. 2016;24(1):22–28.] a Kredbova cena, udělovaná výborem SIL za nejlepší publikaci v oboru infekčního lékařství v letech 2015–2016 autorů Polívková S. et al. „Clostridium difficile ribotype 176 – A predictor for high mortality and risk of nosocomial spread?“ [*Anaerobe*. 2016;40:35–40].

V zahajovacím bloku KMINE 2017 proběhla přednáška doc. Jelínkové o prof. K. Raškovi, jemuž byl letošní kongres dedikován.

Celkem bylo v osmi sekcích předneseno 66 odborných sdělení.

PŘESHRANIČNÍ HROZBY INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ A MOŽNOSTI JEJICH KONTROLY

Dr. Wallenfels se věnoval tuberkulóze (TBC) u cizinců v ČR. Každá třetí TBC v ČR je zaznamenána u cizinců s maximem mezi Ukrajinci. Dr. Amlerová prezentovala TBC u cizinců v Plzni s poukázáním na fakt, že ČR se stále řadí mezi země s nízkým výskytem TBC. Dr. Svobodová svou přednášku věnovala aviární tuberkulóze a mykobakterií. V diskusi byla komentována možnost očkování dětí proti TBC na žádost rodičů. V přednášce zdravotní rizika spojená s migrací do ČR prof. Pazdiora nastínil problematiku migrace, která s sebou nese kromě bezpečnostních, ekonomických, politických a sociálních aspektů i dopady na zdraví populace. Mgr. Toman představil zdravotnické zabezpečení migrantů v zařízeních MV ČR, kterými jsou zařízení pro zajištění cizinců a přijímací střediska. V další přednášce dr. Fabiánová konstatovala, že záskrt je v ČR aktuálním problémem, ať

už díky zvyšující se incidenci či problematické vakcinaci. Dr. Roháčová se ve svém sdělení věnovala aktuálním onemocněním importovaným na území ČR. Globální hrozby infekčních nemocí a potřebná mezinárodní spolupráce byla dále nastíněna dr. Dlhým.

NOVÁ A ZNOVU SE OBJEVUJÍCÍ INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ

Dr. Trojánek referoval na téma infekčních onemocnění přehledovou přednáškou od historie až po současnost. Situaci ve výskytu spalniček v letech 2016–2017 v Evropě a ČR se věnovala dr. Limberková. V současné době probíhá celosvětově mnoho epidemií, včetně Moravskoslezského kraje. O importovaném případě cholery do ČR v květnu 2017 nás informoval dr. Petráš. Jednalo se o V. cholerae O1 sérovar Ogawa u 30leté ženy po návratu z pracovního pobytu na Zanzibaru. Klinické, mikrobiologické a epidemiologické aspekty typického hemolyticko-uremického syndromu (HUS) v ČR představila dr. Karnišová, z pohledu retrospektivní studie pacientů na 6 dětských klinikách. Menstruační formou syndromu toxického šoku v ČR v letech 1983–2016 se ve svém sdělení zabývala Mgr. Kečliková (roz. Sokolová). Dr. Bartková se věnovala výskytu spondylodiscitidy na Klinice infekčního lékařství FN Ostrava v období 2010–2016. Konstatovala, že byly postiženy zejména osoby vyššího věku s četnými komorbiditami a nejčastějším vyvolavatelem byl *S. aureus*. Přednášku o podílu nechřipkových respiračních virů na etiologii ARI prezentovala dr. Limberková. V rámci surveillance sledují v NRL vedle chřipky již i nechřipkové viry.

MOLEKULÁRNÍ METODY V DIAGNOSTICE A EPIDEMIOLOGII INFEKČNÍCH ONEMOCNĚNÍ

Prof. Dřevínek se věnoval možnostem využití molekulárních metod v klinické mikrobiologii. Dr. Křížová se následně zaměřila na možnosti využití molekulárních metod v surveillance infekčních onemocnění z pohledu mezinárodního doporučení ECDC, ať již v rutinní surveillance či šetření v ohnisku onemocnění. Klinickému využití molekulárních metod se věnoval dr. Chmelík se zřetelem na jejich indikace a interpretace výsledků. Srovnání výsledků PCR spojené s hmotnostní spektrometrií (PCR/ESI-MS), pan-bakteriální PCR a hemokultivace pro diagnostiku sepse přednesl Mgr. Tkadlec, přičemž PCR/ESI-MS podala nejkvalitnější výsledky. Molekulární surveillance invazivního meningokokového onemocnění v ČR se zabývala Mgr. Okonji (roz. Vacková). V NRL pro

meningokokové nákazy jsou rutinně používány molekulární metody (real-time PCR, Sangerova sekvenace, nově WGS). U více než 50 % IMO je diagnostika založena na molekulárních metodách. Mgr. Krůtová se věnovala detekci *Clostridium difficile* PCR ribotypu 027 pomocí molekulárních metod založených na detekci delece v pozici 117 genu tcdC. Přítomnost této delece byla také nově v ČR detekována u ribotypu 176. Dr. Tkadlecová referovala o výskytu legionelóz ve Zlínském kraji. Díky molekulární epidemiologii se podařilo prokázat příčinnou souvislost s wellness hotelem. Příspěvek o bakteriomu a viromu při manifestaci dětského diabetu 1. typu představil prof. Cinek. Šlo o výsledky studie ze čtyř geograficky vzdálených populací Afriky a Asie.

INFEKCE SPOJENÉ SE ZDRAVOTNÍ PÉČÍ A MOŽNOSTI JEJICH PREVENCE

Dr. Jindrák představil problematiku prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí v systému zdravotní péče ČR a ozřejmil, jak plníme požadavky Doporučení Rady EU z roku 2009. Jaká je prevalence infekcí spojených se zdravotní péčí v nemocnicích ČR na podkladě tří prevalenčních studií sdělila dr. Hedlová. Prvními zkušenostmi s implementací evropského protokolu surveillance infekcí *Clostridium difficile* v ČR ve skupině 17 nemocnic se ve své přednášce zabývala dr. Bareková. O významu lokální surveillance infekcí krevního řečiště spojených se zdravotní péčí pro bezpečnost pacientů a jaké zkušenosti s ní mají po 10 letech sledování v Nemocnici Na Homolce, informoval dr. Vaniš. Zkušenosti s implementací evropské metody surveillance infekcí spojených s intenzivní péčí na ARO Pardubické nemocnice představil ve výsledcích prospektivní studie dr. Berek. Dr. Chrdle ve své přednášce nastínil problematiku stafylokokové bakteriémie spojené se zdravotní péčí a vyzvedl vhodnost a nutnost multidisciplinárního přístupu k řešení. Stafylokokovým bakteriemiím v ÚVN v letech 2015–2016 se věnovala dr. Arientová včetně nejčastějších primárních fokusů. Význam MRSA v klinické praxi shrnula dr. Polívková a upozornila na podhlášenost v ČR.

INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ PREVENTABILNÍ OČKOVÁNÍM

Prof. Pazdiora shrnul a komentoval problematiku pravidelného a doporučeného očkování v dětském věku v ČR. Surveillance pertuse u nejmenších dětí v ČR se ve své prezentaci věnovala dr. Fabiánová včetně doporučení očkování těhotných žen či cocoon strategy. Dr. Petroušová se z pohledu klinika věnovala epidemii spalniček, která proběhla v roce 2017 na Ostravsku. Sérologickou studií spalniček provedenou u vybrané skupiny cestovatelů nám představila dr. Jílková. Úspěchům a úskalím eradikace poliomyelitidy věnovala svůj příspěvek dr. Částková se zaměřením na výskyt, přechod k bivalentní vakcíně i důležitost zamezení šíření. Kazuistiku varicely s multiorgánovým selháním přednesl doc. Rožnovský a demonstroval závažné průběhy varicely u pacientů s imunosupresí. Že již nastal čas pro přechod ke čtyřvalentní vakcíně proti chřipce a výhody této vakcíny nastínil dr. Kynčl.

AKTUALITY V OBORECH

Prof. Schmutzhard se věnoval život ohrožujícím infekcím CNS od bakteriálních přes virové až po parazitární. Kazuistiku listeriové meningoencefalitidy u dosud zdravého 35letého muže přednesl dr. Bartoš s poukázáním na problematiku terapie a primární rezistence. Prospektivní studii vyšetření chemokinu CXCL13 u pacientů s neuroborreliózou a dalšími neuroinfekcemi představil doc. Pícha. Doc. Krbková se věnovala protilátkové odpovědi proti borreliovým proteinům OppA a NapA u lymeské artritidy u dětí. Paretickým komplikacím u klíšťové meningoencefalitidy versus lymeské borreliózy se věnovala dr. Smíšková. Vývoji vakcíny proti lymeské borrelióze ve veterinárním i humánním lékařství se věnoval dr. Janeček. Jako zajímavá strategie prevence byla nastíněna cílená perorální vakcinace rezervoárových hostitelů. Jaké spektrum pacientů bylo hospitalizováno na JIP infekční kliniky Nemocnice Na Bulovce v období od 2012–2016 představila dr. Hrášková. Neobvyklým bakteriálním nálezům v hemokulturách pacientů věnovala svou přednášku dr. Tejkalová. Zajímavé bylo z hlediska diagnostického urychlení u těchto závažných stavů provádění vyšetření MALDI TOF z mikrobiálního prachu v prostředí, narostlého již po 6 hodinách. První zkušenosti s fekální bakterioterapií u dítěte popsal dr. Prokeš. O možnostech využití průtokové cytometrie v klinické mikrobiologii, především pro vyšetření moči, referovala dr. Ryšková. Dr. Stejskal dokladoval problematiku oční toxoplazmózy a nutnost konzultace s infektologem na závažné kazuis-tice u těhotné pacientky.

HIV/AIDS, STD, VIROVÉ HEPATITIDY

Doc. Plíšek informoval o současné situaci v problematice virové hepatitidy C a popsal veliký posun v léčbě VHC, která je již v mnoha případech vyléčitelná. Prezentaci o séroprevalenci VHC v ČR přednesl doc. Smetana. Téma opakutní hepatitidy B popsal dr. Němeček na případu opakovaného přenosu OHB transfuzními přípravky. V ČR je u dárců krve povinný pouze screening HBsAg, což neumožňuje stoprocentní záchyt dárců s OHB, u nichž je pouze přítomnost HBV DNA v játrech či krvi. Epidemii virové hepatitidy A v Jihomoravském kraji, probíhající od konce roku 2015 s více než 449 nemocnými, se ve svém příspěvku věnovala dr. Boháčová. Výrazným zpeřtřením odborného programu byla přednáška prof. Royta „Svěťci jako patroni lékařů a přímluvci při nemocech“. Aktuální problematice infekce HIV v ČR se věnoval dr. Kapla. Racionální diagnostikou STD se ve svém sdělení zabývala dr. Zákoucká. Byla konstatována důležitost znalosti klinického průběhu STD i limitů přímého či nepřímého průkazu. Prevenci HIV a pacientům s pozdní diagnózou HIV infekce se ve své přednášce věnovala dr. Zjevíková. Největší výtěžnost má stále testování na vlastní žádost. Epidemiologii HIV na Slovensku se věnovala dr. Staneková.

ANTIINFECTIVA A REZISTENCE

Dr. Štefan se zamyslel nad problematikou a možnostmi použitím kolistinu, jelikož v poslední době zažívá renesanci zájmu. Nová antibiotika a nevyhovující léková

ZPRÁVY

legislativa byla diskutována v přednášce prof. Beneše. Otázce, proč potřebujeme „Antimicrobial stewardship“ v našich nemocnicích, se věnovala doc. Žemličková. Zdůraznila velice důležitý systémový přístup k používání ATB, abychom byli schopni tyto léky zachovat účinné i pro budoucnost. Problematice rezistence u gramnegativních bakterií se věnoval doc. Hrabák. Problematice fenotypové detekce kmenů *H. influenzae* s neenzymatickou rezistencí k beta-laktamovým antibiotikům a sekvenační analýze genu *ftsI* věnoval svou přednášku Mgr. Jakubů. Vlastní zkušenosti s přístrojem Accelerate pheno™ systémem nám přednesl dr. Nyč. Výhodou je velmi časná identifikace i stanovení antibiotické citlivosti, naopak nevýhodou je limitované spektrum identifikovatelných mikroorganismů. Rezistenci viru *Herpes simplex* k antivirotikům se věnoval dr. Fajfr. Laboratorní průkaz kmene viru *Herpes simplex* rezistentního k acikloviru u pacient-

ky s chronickou lymfatickou leukémií představila dr. Labská.

Na KMINE 2017 bylo vystaveno 48 posterů. Vybrané posterů byly ústně prezentovány v samostatném bloku.

Konference KMINE 2017 proběhla v přátelském duchu a příjemné kolegiální atmosféře. Vyznačovala se vysokou kvalitou odborných přednášek. Poděkování patří nejen organizátorům, této již tradičně zdařilé akce, ale také a zejména všem účastníkům. Nezbyvá než se těšit na další ročník KMINE 2019, který bude organizovat společnost SLM ve spolupráci se SEM a SIL.

Po dohodě šéfredaktorů bude příspěvek otištěn i v časopise Zprávy Centra epidemiologie a mikrobiologie.